

INTRODUKTION

af

Marianne Rathje

Bandeordsforskning har traditionelt været et forsømt forskningsområde. Måske på grund af det kontroversielle og tabuiserede emne er området ikke blevet taget alvorligt af sprogforskere, og det har resulteret i manglende forskning. I de senere år er bandeord dog blevet et legitimt forskningsområde, og flere sprogforskere har beskæftiget sig med emnet, men forskningen har fortrinsvis været fokuseret på brug af bandeord i de engelsktalende lande, og udforskning deraf ved fortrinvis amerikanske og britiske forskere.

For at sætte fokus på området og forskningen i en nordisk kontekst var Institut for Sprog og Kommunikation, Syddansk Universitet, 10. maj 2016 vært for et symposium om nordisk bandeordsforskning organiseret af Marianne Rathje, der er ansat ved instituttet. Symposiet gav indblik i status for den nordiske forskning i bandeord. Siden seneste bandeordsymposium på dansk grund (i 2012) har nordisk forskning i bandeord bevæget sig i retning af fokus på bandeord i medierne, dels etablerede medier som tv, dels nye medier som Twitter og Youtube, og ud over det snævre Skandinavien til også at omfatte nordeuropæiske lande som Island, Finland og Tyskland. Symposiet havde titlen "Bandeord i Nordeuropa – fra fandens lovbøger til fucking Youtube" og introducerede 11 foredrag af forskere fra netværket *SwiSca – Swearing in Scandinavia*, der har eksisteret siden 2010; bidragene til symposiet var inddelt i 3 temaer: "Bandeord før og nu", "Bandeord i medierne" og "Bandeord og fremmede sprog".

I denne temasektion har fire forskere der deltog på symposiet, ud fra deres foredrag skrevet en artikel som har været igennem den sædvanlige redaktionelle proces, der inkluderede en fagfællebedømmelse.

Erik Falks artikel *Tabun och skällsord i svensk historisk belysning* repræsenterer symposiets tema ”Bandeord før og nu”. Baseret på samtidige juridiske protokoller omhandler artiklen skældsord som genspejlende tabuer i 1600-tallets Sverige. Falk identificerer skældsord inden for 14 semantiske felter, hvoraf de 6 hyppigste repræsenterer disse tabuer: fejhed, social udstødelse, seksuel promiskuitet, kriminalitet, moralsk fordærv og bedrageri.

Emilie Gustafsons artikel *Swearing on television - gender, language, and power in 'The thick of it'* repræsenterer temaet ”Bandeord i medierne”. I artiklen undersøger Gustafson kønsforskelle i brugen af bandeord i den engelske tv-serie *The thick of it*. Undersøgelsen udfordrer tidligere forskning der hævder at mænd bander mere end kvinder, og diskuterer kønsforskelle ift. talerens status. Undersøgelsen finder at magtfulde kvinder bander mere end andre kvinder.

Artiklerne *Two loanwords meet: When fuck met fokk in Icelandic* af Veturlídi Óskarsson og *Translation of swearing as affect and risk management* af Minna Hjort repræsenterer temaet ”Bandeord og fremmede sprog”. Óskarssons artikel handler om udtalen af det engelske låneord *fuck* i islandsk. Udtalen og stavningen af ordet er anderledes end hvad man kunne forvente i islandsk, og dette skyldes ifølge Óskarsson at der allerede i islandsk eksisterede ældre låneord, sandsynligvis fra dansk, der både semantisk og udtalemæssigt optog bandeordet *fucks* plads. Hjorts artikel handler om affekt og risikoberegning i oversættelser af bandeord i litterær fiktion, og ifølge Hjort øger de mange roller som følelser spiller i oversættelsen af bandeord, anstrengelserne for risikoberegning. Artiklen viser dette ved hjælp af eksempler fra finsk.

Temasektionen om bandeord er et vigtigt bidrag til bandeordsforskningen i andre sprog end engelsk og af andre forskere end britiske/amerikanske. Tidligere har antologien *Swearing in the Nordic Countries* (Rathje 2014) bidraget til at samle nordisk forskning i bandeord, og ud over nærværende nummer af RASK vil *Advances in Swearing: New languages, new contexts* (Fågersten & Stapleton under udgivelse) være et yderligere

bidrag til at synliggøre bandeordsforskning i andre sprog end engelsk.

Marianne Rathje
Institut for Sprog og Kommunikation
Syddansk Universitet
rathje@sdu.dk

Referencer

Fägersten, Kristy Beers & Karyn Stapleton. Under udgivelse. *Advances in Swearing: New languages, new contexts*. Amsterdam: John Benjamins.
Rathje, Marianne (red.) 2014. *Swearing in the Nordic Countries*. København: Dansk Sprognævn.